

॥ १७॥ १८॥ १९॥ अनंतरं अविलंबितं ॥ २०॥ २१॥ २२॥ २३॥ इति० वि० मै० भारतभा० द्विपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५२ ॥ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ तथेति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ मेममकर्णो संस्पृष्टः
 क्षिप्रं बलचतुर्भांगं गृह्य गच्छतु ॥ ततोपरश्चतुर्भांगो गः समादाय गच्छतु ॥ १७॥ वयं चार्धेन सैन्यस्य प्रतियोत्स्याम पांडवं ॥ अहं द्रोणश्च कर्णश्च अश्वत्था
 मारुपस्तथा ॥ प्रतियोत्स्याम बीभत्सु मागतं कृतनिश्चयं ॥ १८॥ मत्स्यं वा पुनरायात मागतं वा शतक्रतुं ॥ अहमावारयिष्यामिवेले वमं करालयं ॥ १९॥
 वैशंपायन उवाच तद्वाक्यं रुरुचे तेषां भीष्मेणोक्तं महात्मना ॥ तथा हि कृतवान्राजा कौरवाणामनंतरं ॥ २०॥ भीष्मः प्रस्थाप्य राजानं गोधनं तदनंतरं ॥ सेनामु
 ख्यान्यवस्थाप्य व्यूहितुं संप्रचक्रमे ॥ २१॥ भीष्म उवाच आचार्य मध्येतिष्ठत्वमश्वत्थामा तु सव्यतः ॥ रूपः शारद्वतो धीमान् पार्श्वरक्षतु दक्षिणं ॥ २२॥
 अग्रतः सूतपुत्रस्तु कर्णस्तिष्ठतु दंशितः ॥ अहं सर्वस्य सैन्यस्य पश्चात्स्थास्यामि पालयन् ॥ २३॥ इति विराटप० गो० प० भीष्मसैन्यव्यूहे द्विपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥
 ॥ ५२ ॥ ॥ ५३ ॥ वैशंपायन उवाच तथा व्यूढेष्वनीकेषु कौरवेयेषु भारत ॥ उपायादर्जुनस्तूर्णैरथ घोषेण नादयन् ॥ १॥ ददृशुस्ते ध्वजाग्रं वै शुश्रुवुश्च महास्वनं ॥
 दधूयमानस्य भृशं गांडीवस्य च निःस्वनं ॥ २॥ ततस्तु सर्वमालोक्य द्रोणो वचनमब्रवीत् ॥ महारथमनुप्राप्तं दृष्ट्वा गांडीवधन्विनं ॥ ३॥ द्रोण उवाच एतत्त्व
 जाग्रंपार्थस्य दूरतः संप्रकाशते ॥ एष घोषः सरथजोरो रवीति च वानरः ॥ ४॥ एष तिष्ठन्नथ श्रेष्ठे रथे चरथिनां वरः ॥ उत्कर्षति धनुः श्रेष्ठं गांडीवमशनिस्वनं ॥ ५॥
 इमौ च बाणौ सहितौ पादयोर्मैव्यवस्थितौ ॥ अपरौ चाप्यतिक्रान्तौ कर्णो संस्पृश्य मेशरौ ॥ ६॥ निरुष्य हिव नेवा संकृत्वा कर्मातिमानुषं ॥ अभिवादयते पार्थः श्रोत्रे
 च परिपृच्छति ॥ ७॥ चिरदृष्टोऽयस्माभिः प्रज्ञावान्बांधवप्रियः ॥ अतीव ज्वलितो लक्ष्म्या पांडुपुत्रो धनंजयः ॥ ८॥ रथी शरीचारुतलीनिषंगी शंखी पताकी कवची
 किरीटी ॥ खड्गी च धन्वी च विभाति पार्थः शिखी दतः सुग्निरिवाज्यसिक्तः ॥ ९॥ अर्जुन उवाच इषुपाते च सेनायाह्वानं संयच्छ सारथे ॥ यावत्समीक्षे सै
 न्ये स्मिन्कासौ कुरुकुलाधमः ॥ १०॥ सर्वानेताननादृत्य दृष्ट्वा तमतिमानिनं ॥ तस्य मूर्ध्नि पतिष्यामि तत एते पराजिताः ॥ ११॥ एष व्यवस्थितो द्रोणो द्रौणिश्च तदनं
 तरं ॥ भीष्मः रूपश्च कर्णश्च महेष्वासाः समागताः ॥ १२॥ राजानं नात्र पश्यामि गाः समादाय गच्छति ॥ दक्षिणं मार्गमास्थाय शंके जीवपरायणः ॥ १३॥ उत्सृ
 जैतद्रथानीकं गच्छयन्नसुयोधनः ॥ तत्रैव योत्स्ये वैराटेनास्तियुद्धं निरामिषं ॥ तं जित्वा विनिवर्तिष्ये गाः समादाय वैपुनः ॥ १४॥

अतिक्रान्तौ ॥ ६॥ ॥ ७॥ ८॥ चारुतलं हस्तावापश्चारुतलं तद्वान् चारुतली सुग्नः जुहूप्रभृतिभिः ॥ ९॥ इषुपाते इषुपातप्रभिते देशे असौ दुर्योधनः ॥ १०॥ ११॥ महेष्वासाः महनीयधनुषः ॥ १२॥ १३॥ १४॥